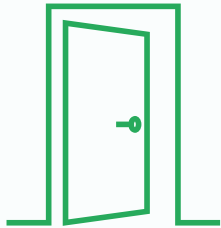

Dialogmøde mellem FEVU og LUU den 17. september 2026

Fællesudvalget for Erhvervsrettede Velfærdsuddannelser

Velkommen til dialogmøde

Velkommen til både nye og erfarne medlemmer af LUU

Tak, fordi I vil bruge dagen sammen med os

Vi glæder os til en dag med inspiration, lokale erfaringer og dialog

Dagens program: Formiddag

- **10.00–10.10 Velkomst**
- **10.10–10.30 Politiske initiativer – FEVU og LUUs rolle i aftalerne**
v. Line Folke, KL og Ellen Kjær, FOA, formand og næstformand i FEVU
- **10.30–11.10 Indflydelse i LUU gennem strategisk arbejde**
v. Per B. Christensen, bestyrelsesformand, VIA
- **11.10–11.25 Pause**
- **11.25–12.00 Strategisk arbejde i praksis og videndeling mellem LUU**
v. Christina Bank, FOA/LUU SOSU Fyn, og Charlotte Sigurdsson, SOSU Fyn
- **12.00–12.45 Frokost**

Dagens program: Eftermiddag

- **12.45–13.40 Workshoprunde 1**
- **13.40–13.55 Kaffe og kage**
- **13.55–14.50 Workshoprunde 2**
- **14.50–15.00 Fælles afrunding og tak for i dag**

Dagens workshops

1. *Eksempler på gode overgange mellem skole og oplæring*
2. *Lokale erfaringer med anvendelse af Kerneelementsmodellen*
3. *Understøttelse af specialpædagogisk støtte (SPS) i oplæringsperioden*
4. *Tilrettelæggelse af sprogstøtte*
5. *Specialpædagogiske kompetencer på den pædagogiske assistentuddannelse*

Politiske initiativer FEVU og LUU's rolle i aftalerne

Line Folke, formand FEVU (KL)

Ellen Kjær, næstformand FEVU (FOA)

Fællesudvalget for Erhvervsrettede Velfærdsuddannelser

Relevante aftaler

- **Trepartsaftale om elevløn og flere lærepladser (2027-2031)**
- **Markant styrkelse af erhvervsuddannelserne, 2025**
- **SOSU-aftalen, 2024**
- **Den 5-årige lærepladsaftale (2022-2026)**

Væsentligste temaer

- Rekruttering
- Frafald
- Kvalitet

Ny lærepladsaftale

SOSU

Dimensionering (2027-31)

SSA: 4.500

SSH: 6.500

Elevløn på GF2 for +25 år

Pædagogisk assistent

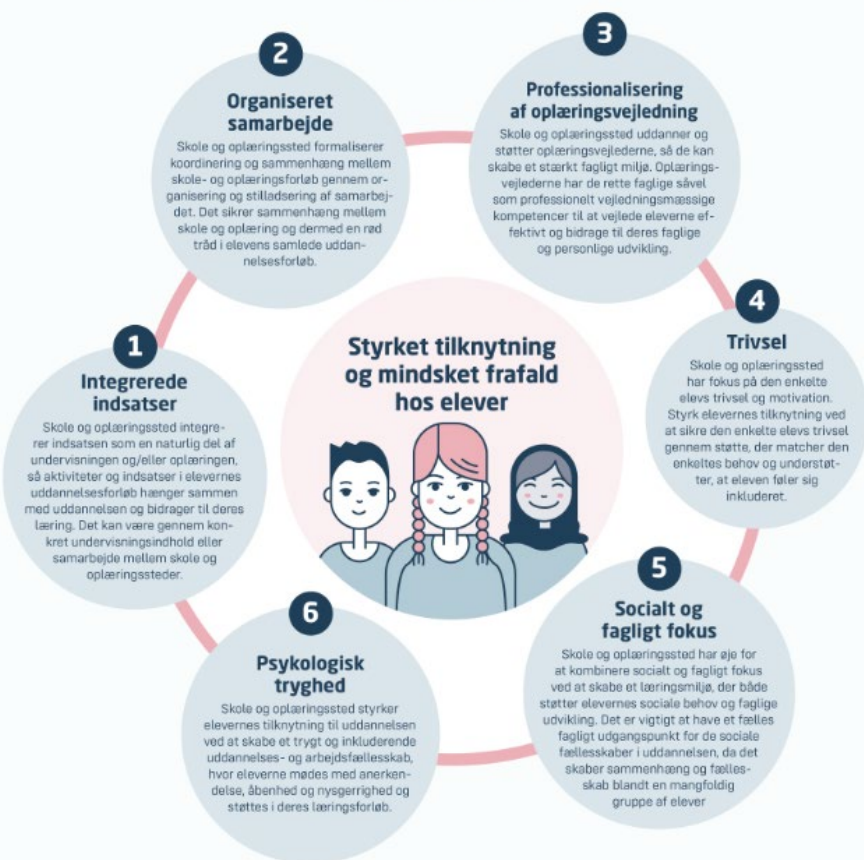
Dimensionering (2027-29)

Antal: 2.000

Inspirationskatalog

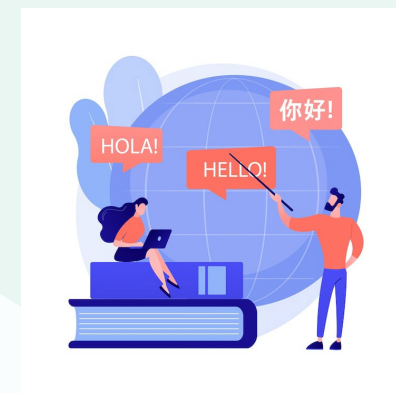
Virksomme indsatser

6 KERNEELEMENTER

Sprogstøtte

”Der afsættes 13,4 mio. kr. årligt fra 2024 og frem til SOSU-skolerne til sprogscreening og sprogstøtte. Sprogstøtten skal kunne følge den enkelte elev både i skolen og i oplæringen.”

Sammenhængende uddannelsesforløb

Samarbejde mellem skole og oplæring

- Systematisk samarbejde mellem skole og oplæring
- Forberedelse af elever før oplæring og gode overgange
- Besøg i oplæring
- Drøftelse af lokale data

SPS

”Der afsættes 0,5 mio i 2026 og herefter varigt 1,2 mio. til SPS støtte”

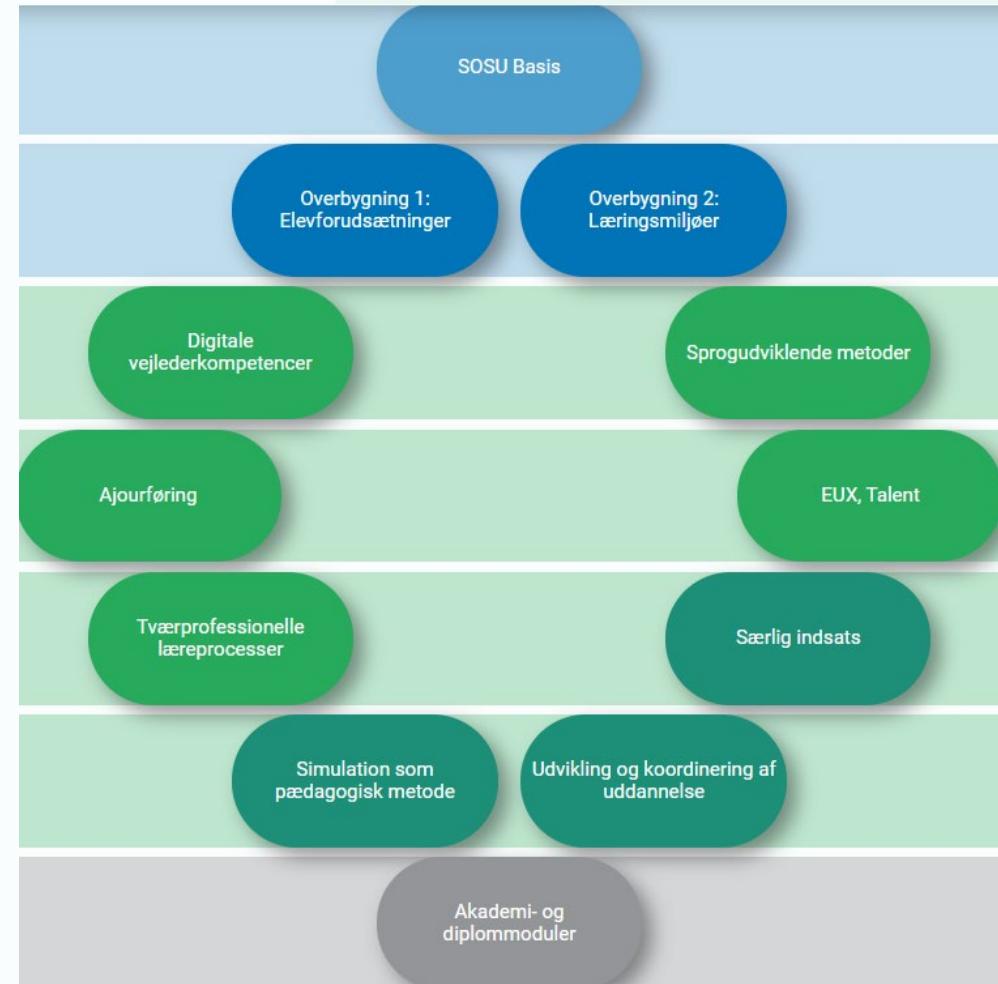
Professionaliseret oplæringsvejledning FEVU[®]

- Puljemidler
- Midlerne skal understøtte kompetenceudvikling og nye koncepter for oplæringsvejledning.

FEVU's pakkeforløb om oplæringsvejledning:

- Kollegial sparring mellem vejledere
- Arbejdspladsen i samarbejde om oplæring
- Gruppevejledning
- Systematisk feedback til elever
- Simulation som vejledningsværktøj

AMU målrettet oplæringsvejledning

Kvalitet – et fælles lokalt ansvar

Lokalt råderum

Skolerne har frihed til lokalt at prioritere, hvordan midlerne anvendes inden for aftalernes intentioner.

Bestyrelsens ansvar for kvalitetsarbejdet

Skolen skal udarbejde en flerårig strategi for sit kvalitetsarbejde med lokale mål, og bestyrelsen skal følge op på strategien mindst hvert andet år.

LUU bidrager til kvalitetsarbejdet

Det faglige udvalg samarbejder med LUU om løbende kvalitetsudvikling og kvalitetssikring af uddannelserne.

Kapitel 2

Kvalitetsarbejdet i uddannelserne

§ 5. Det faglige udvalg for en uddannelse skal foretage opfølgning af, om uddannelsen lever op til de forventede kvalitetskrav i uddannelsen.

Stk. 2. Det faglige udvalg skal i samarbejde med de lokale uddannelsesudvalg og oplæringsvirksomhederne foretage løbende kvalitetsudvikling og kvalitetssikring af uddannelsernes oplæringsdel, herunder følge udviklingen i større elev- og lærlingegruppers gennemførelse af oplæringen.

Stk. 3. Det faglige udvalg skal i samarbejde med de lokale uddannelsesudvalg og skolerne foretage løbende kvalitetsudvikling og kvalitetssikring af eventuel skoleoplæring.

Stk. 4. Det faglige udvalg skal følge beskæftigelsesudviklingen og afgive indstilling vedrørende behov for uddannelsen eller ændringer i uddannelsen.

Stk. 5. Det faglige udvalg skal følge de lokale uddannelsesudvalgs arbejde med den lokale undervisningsplan på de skoler, der er godkendt til at udbyde erhvervsuddannelse.

Kilde: Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser

SOSU-rejsehold

- *”Rejseholdet skal ved besøg hos SOSU-skolerne og ved dialog med SOSU-skolerne og oplæringsvirksomhederne generere viden og erfaringer om status for arbejdet med eksisterende initiativer samt indsamle viden om konkrete muligheder og løsninger i det lokale uddannelsessamarbejde.”*

LUU er et vigtigt bindeled

Som LUU-medlemmer:

- rådgiver I skolen og bidrager til det løbende kvalitetsarbejde
- bringer I det lokale arbejdsmarkeds behov og parternes perspektiver ind
- medvirker I til at kvalitetssikre den lokale undervisningsplan
- understøtter I lokale indsatser for rekruttering og tilknytning
- bringer I lokale erfaringer og behov videre til FEVU.

FEVU kan kun lykkes med de fælles opgaver i et stærkt samspil med jer.

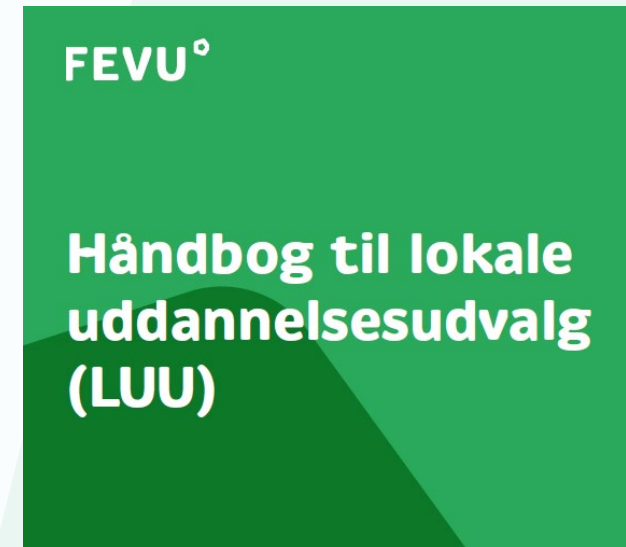
Ny LUU-håndbog

Et fælles grundlag for arbejdet i LUU

Håndbogen samler:

- LUU's rolle, opgaver og formelle rammer
- samspillet med skolen, skolens bestyrelse og FEVU
- inspiration til det strategiske arbejde
- konkrete værktøjer som dagsorden og årshjul

Håndbogen er tænkt som et opslagsværk, I kan bruge i det løbende arbejde.

Summe ved bordene

Hvilket af de politiske initiativer fylder mest i jeres LUU lige nu?

Hvad kalder aftalerne på lokalt?

Indflydelse i LUU gennem strategisk arbejde

Oplæg ved Per B. Christensen, Bestyrelsesformand, VIA

DET STRATEGISKE ARBEJDE I UDDANNELSESUDVALG

Oplæg for Uddannelsesudvalg på SOSU-området – FEVU/LUU i Odense, d. 17. september, kl. 10.30

Per B. Christensen, tidligere formand for Danske SoSu-skoler , medlem af Reformkommissionen m.m.

Lidt om mig selv og mine egne erfaringer

- Medlem af selvejende institutioners bestyrelser i mere end 20 år
- Tidligere formand for danske SoSu-skoler
- Medlem af og/eller formand for Reformkommissionen, Robusthedskommissionen og Lærerkommissionen
- Opmand for FGU-reformen og nu for reformen af ungdoms- og voksenuddannelserne
- Formand for Lærerkommissionen

Den røde tråd i arbejdet

- Husk sammenhæng og balancerne i arbejdet og jeres egen interessevaretagelse
- Husk at tage perspektiverne og drøftelserne i udvalgene med tilbage i egen organisation
- Arbejdet i afdelingerne
- Arbejdet i de lokale uddannelsesudvalg
- Arbejdet i bestyrelserne
- Sammenhæng til andre skoler
- Rammeaftaler – Lærepladsaftaler, fokus på frafald (Rejsehold)
- Gode råd : vær velforberedt, kend jeres ståsted, vær opmærksomme på tendenser i tiden, vær åbne og kompromissøgende . Det lønner sig som regel!

Uddannelsesudvalgenes overordnede opgaver

- Fokus på:
- Kvalitet – hvad er kvalitet?, kvalitetssikring, aktivitetsdata, oplæring
- Faglighed
- Relevans
- Rekruttering
- Frafald og gennemførelse
- Nye uddannelsesformater
- Omverdens orientering
- Karriereveje
- Sikre sammenhæng mellem uddannelsesudvalgenes og bestyrelsernes arbejde

Jeres ageren uddannelsesudvalgene

- Huske balancerne i måden at interessevaretage på
- Udvalg bør løbende have fokus på strategien og forandringer udefra
- Et udvalg bør agere helhedsorienteret
- Hvilke betingelser sætter omverdenen for udvalgets virke?
- Hvad er organisationens, status, udfordringer og muligheder?

Udvalgets arbejdsform

- Professionel mødeafvikling:
 - Materialer – fokuserede og til tiden
 - Dagsorden – drøftelser som hovedregel på baggrund af korte oplæg
 - Samtale – anerkendende dialog
 - Ikke længere end nødvendigt
 - Inddragelse af viden fra vidensmiljøer m.v.
- Professionel adfærd:
 - Møder op forberedt
 - Kender eget bidragspotentiale
 - Alle kan komme til orde og tager ordet når der er noget at tilføje
 - Er firmaets mand ikke privat eller politisk projekt
 - Loyale overfor ejerstrategi og interesse
- Legitim adfærd
 - Gennemsigtig håndtering af habilitet og specialinteresser

Omverdensorientering

- Sammenhæng til det øvrige uddannelsesområde: Folkeskolen , spireordninger, Juniormesterlæren voksendannelserne, EUD i øvrigt, EPX m.v.
- Orienteringen mod arbejdsmarkedet – udviklingen på social- og sundhedsområdet i kommuner , regioner og private organisationer
- Udviklingen på arbejdsmarkedet: sammenhænge og snitflader, arbejdsmiljø, rekruttering, ny teknologi , AI m.v.
- Nye uddannelsesformater og tilrettelæggelsesformer
- Sammenhænge til andre faggrupper
- Karriereveje i og ud af faget
- Hvordan holder I jer opdateret med viden ?

Hvad vil det sige at arbejde med et mandat ind i uddannelsesudvalgene?

- Det er legitimt at interessevaretage, men prøv ikke at være for fastlåst
- Hav kendskab til jeres organisations mål og indsatsområder – sparre på forhånd
- Hav blik for, hvordan I bedst udvikler et givent uddannelsesområde
- Gør jer klart, hvor jeres **røde linjer** er før et møde
- Hav forståelse for helheden i arbejdet
- Vær fleksible i forhold til at indgå kompromisser – husk at jeres kolleger i udvalget også skal kunne se sig i en beslutning
- Evnen til at balancere egen interessevaretagelse og helheden på samme tid giver ofte mest indflydelse
- Husk at I også skal være sammen efter at en beslutning er taget
- Meld tilbage til eget bagland, når en beslutning er taget . Søg både at forklare jeres og ”modpartens” interesser.

Debat og spørgsmål : Hvilken type uddannelsesudvalg vil I gerne bidrage til på ?

- Hvilket uddannelsesudvalg har uddannelserne brug for i lyset af områdets udvikling og organisationens status opgaver og udfordringer?
- Hvordan lever vi eller vil vi leve op til det?
- Hvad ønsker I at kunne?
- Hvordan vil I arbejde sammen i bestyrelse og andre udvalg og mellem disse – også på tværs af skoler (f.eks. om udbud) ?
- Hvad opfatter I som ordentlig adfærd?
- Hvilke forventninger har I til jer selv i arbejdet?
- Hvordan inddrager I løbende jeres bagland ?

Strategisk arbejde i praksis

Erfaringer fra LUU SOSU Fyn, v. Christina Bank og
Charlotte Sigurdsson

SOCIAL+
SUNDHEDS
SKOLEN
FYN

STRATEGISK LUU PÅ SOSU FYN

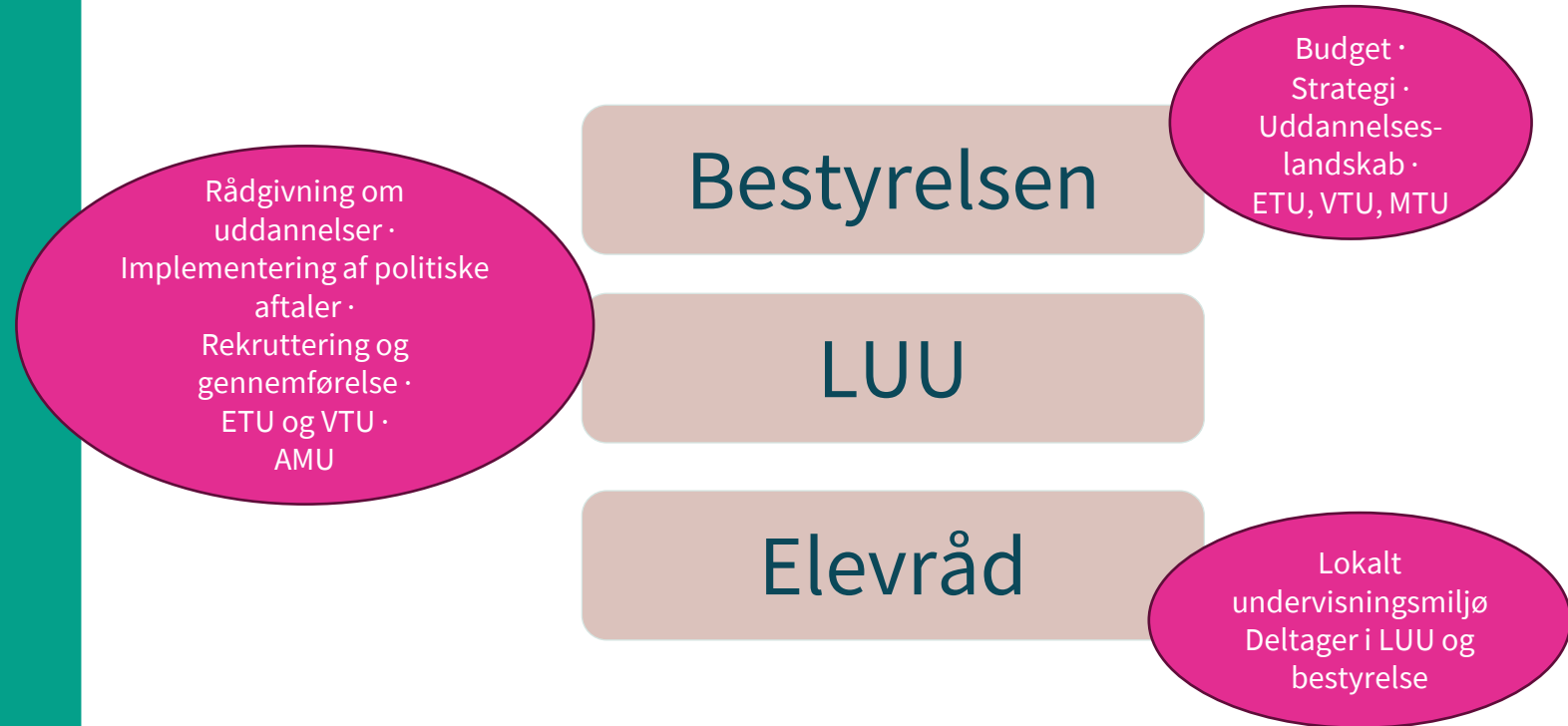
SOSU FYN – lovpligtige organer

Bestyrelsen

LUU

Elevråd

SOSU FYN – lovpligtige organer

SAMARBEJDSSTRUKTUREN

STRATEGISK ÆLDRECHEFFORUM

De 10 fynske kommuner

STRATEGISK SOSU LUU

Retning • prioritering • bestilling • godkendelse

GENNEMFØRELSESUDVALGET

Gennemførelse • transfer • læring • skole-oplæring

REKRUTTERINGSUDVALGET

Rekruttering • unge • GF2 • data

SAMARBEJDSMØDER

Praksisbehov • koordinering • arbejdsgange • opfølgning

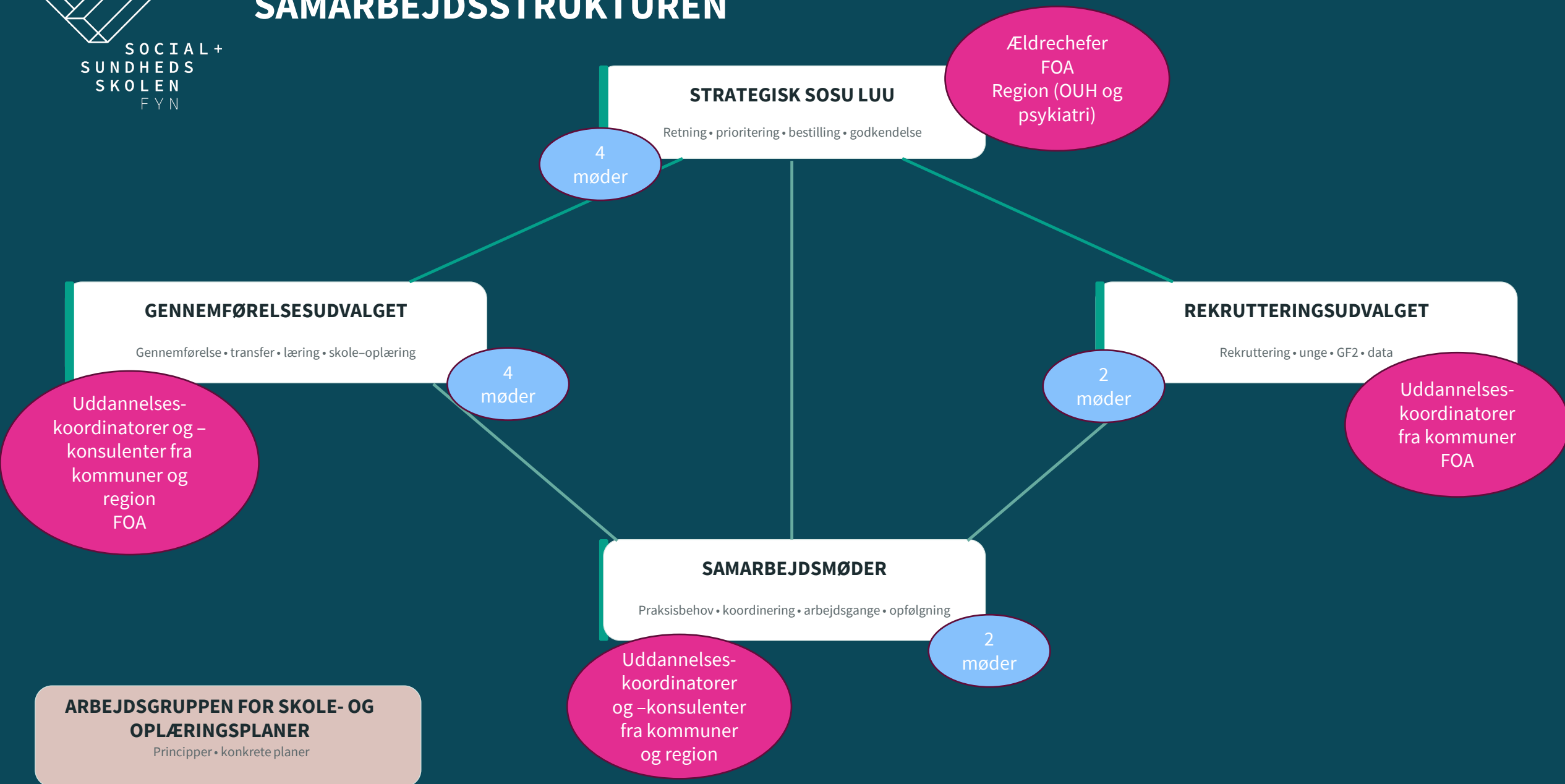
ARBEJDSGRUPPEN FOR SKOLE- OG OPLÆRINGSPLANER

Principper • konkrete planer

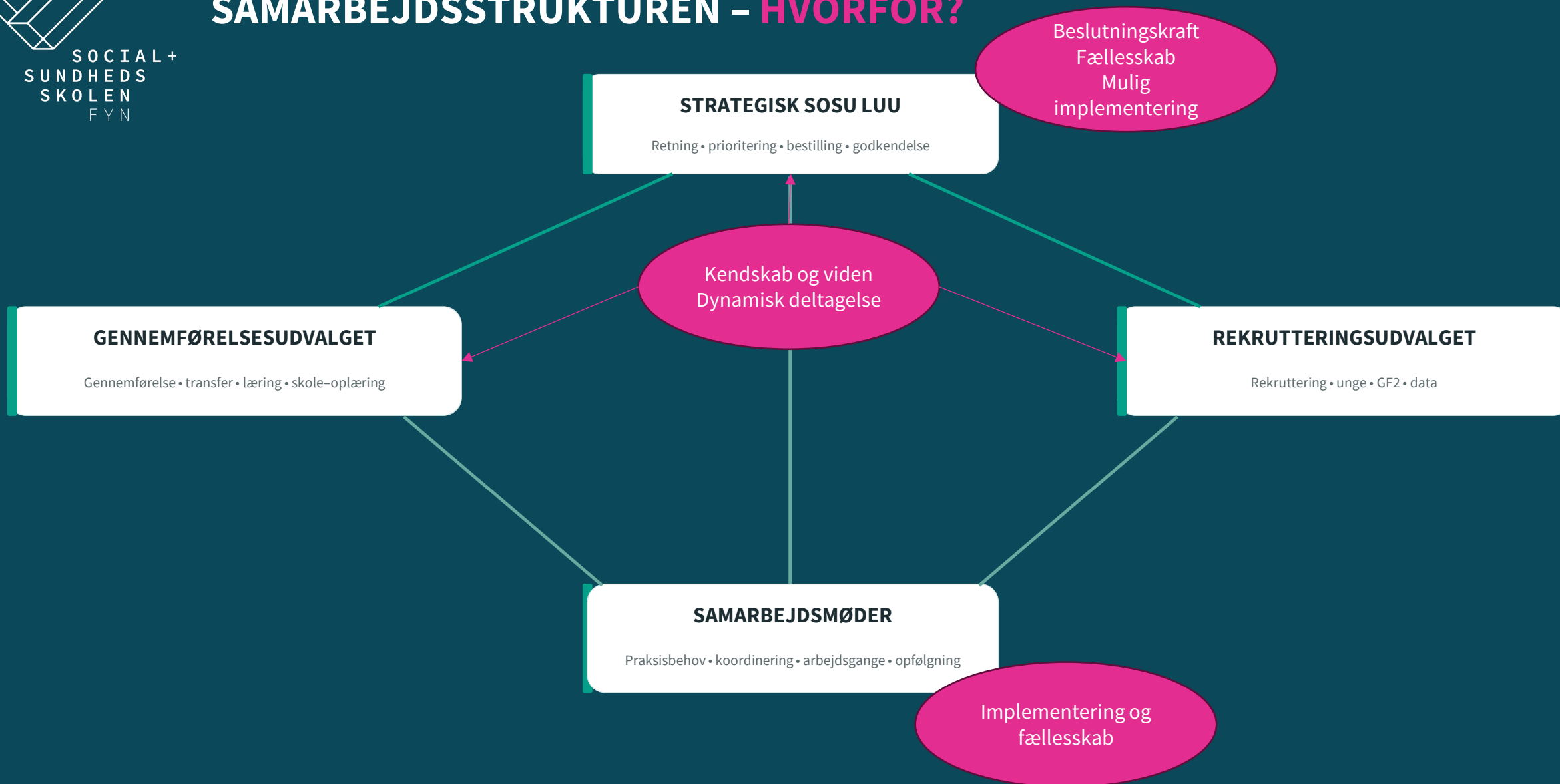
KOMPETENCEUDVALGET

Behov for kompetenceudvikling og videre uddannelse

SAMARBEJDSSTRUKTUREN

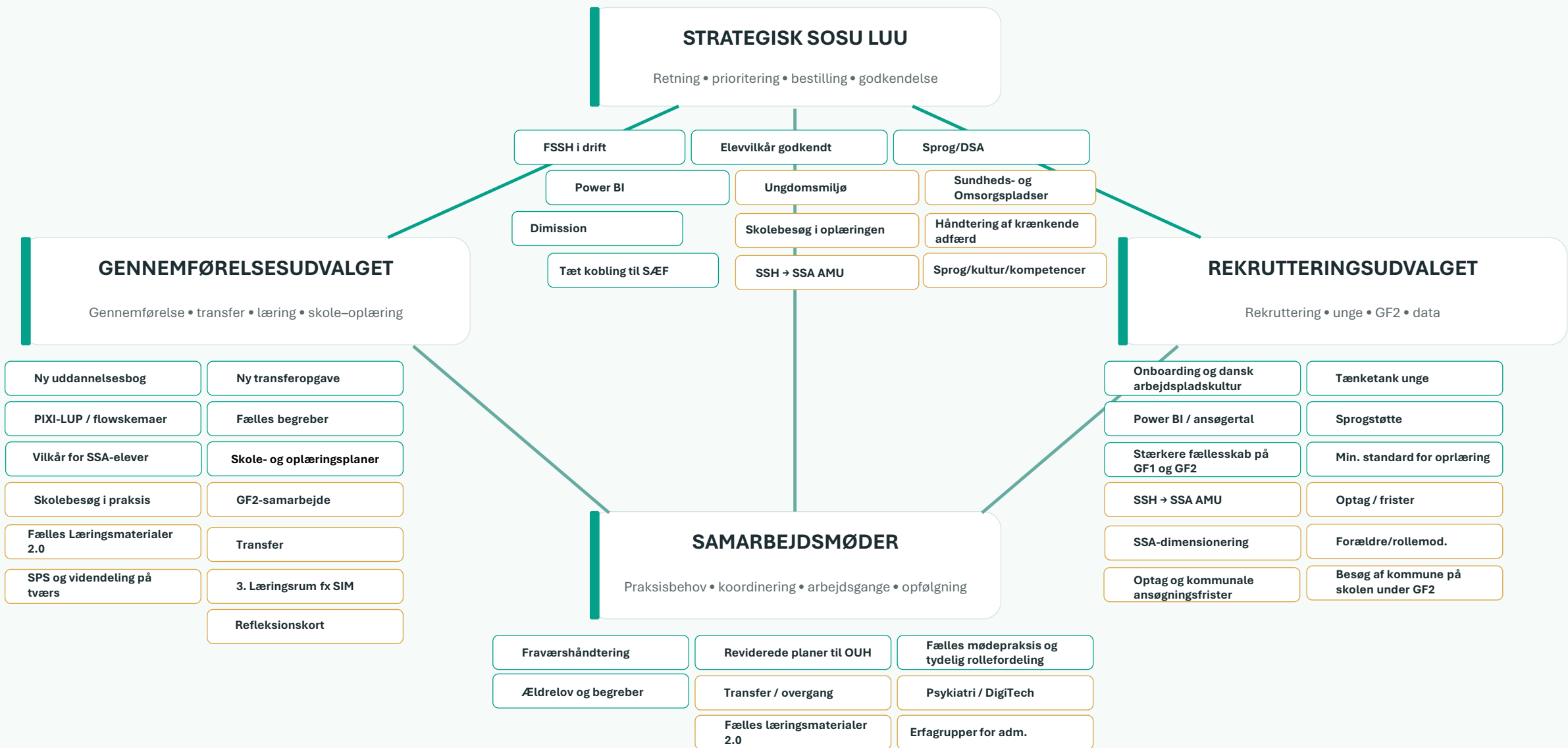

SAMARBEJDSSTRUKTUREN – HVORFOR?

Emnerne i samarbejdsstrukturen 2023-2026

Grøn = gennemført/omsat til praksis • Gul = i proces / næste skridt

2 EKSEMPLER

Power BI og videreuddannelse

DATAGRUNDLAG ETABLERET

Power BI anvendes til at skabe fælles overblik og inspiration på tværs. Kommunerne får adgang til data om uddannelses- og videreuddannelsesaktiviteter, og LUU bruger data som grundlag for strategisk dialog.

Fælles data
Ensartet data
Fælles forpligtelse

Strategisk stillingtagen
Fælles forpligtelse

DSA-indsatser + arbejdspladskultur

ORGANISERING STYRKES

Der foreslås et videreuddannelsestilbud på arbejdspladserne vedr. sprog, værdier og læringsmiljø.
Tilbud til nyuddannede, så sprogstøtte og opfølgning ikke ophører ved endt uddannelse.
Etablering af netværk for nyuddannede elever
LUU drøfter temaer vedr. arbejdspladskultur, og hvordan faget italesættes i praksis.

Kommune

Fynske kommuner

Benchmark

Uddannelsesaftaler ift. dimensionering

Indgåede aftaler

Kommune

Fynske kommuner

Benchmark

6

Kommune

Fynske kommuner

Benchmark

Uddannelsenavn
Social- og sundhe
Social- og sundhe
Total

Frafaldne

Antal færdiguddannede

Antal færdiguddannede

Fynske kommuner

Benchmark

Uddannelsesaftaler

Frafald pr. u

Uddannelsesaftaler fordelt på alder

78 (21,2%)

30

74

924

5.124

Antal kurser
År til Dato

Antal kursister
År til Dato

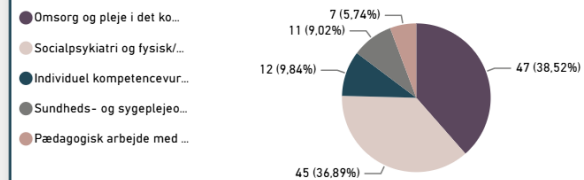
Antal dage
År til Dato

Kursusnavn

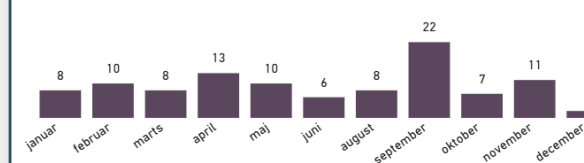
Kurser År til Dato

☐ Mentalisering i omsorgs- og relationsarbejde	16
☐ IKV til FSSH	5
☐ Helhedspleje	4
☐ Samspil med mennesker med ændret adfærd og demens	4
☐ Oplæringsvejleder, SOSU, basis	3
☐ Oplæringsvejleder, sprogudviklende metoder	3
☐ Det meningsfulde liv - mennesker med demens	2
☐ Ergonomi inden for faglærte og ufaglærte job	2
☐ FSSH1 - Relation og kommunikation med borgeren	2
Total	74

Kurser ÅTD fordelt på Fælles Kompetence Beskrivelse (FKB)

Antal kurser - realiseret og planlagte

Månedlig fordeling

● Social-

Frafaldsårsag

Færdiguddannede fordelt på skoler

242

Odense

HVAD BØVLER?

- Lange processer
- Mange interessenter og mange niveauer

MEN

- Stort commitment
- Stort fælles fokus på uddannelse på chefniveau
- Stor og nødvendig beslutningskraft til at lave reelle ændringer

Som kommunal chef og formand for LUU er det min vurdering, at vi med den nye organisering af LUU på Fyn er nået langt ift. fælles retning, problemløsning og indsats ift. at sikre godt samarbejde om eleverne, uddannelse af høj kvalitet og dermed potentielt flere gode medarbejdere til fremtidens ældreområde.

Workshop 1

Gode overgange mellem skole og oplæring

LUU SOSU Nord

Onboarding som eksempel på god overgang mellem skole og oplæring

Præsentation og formålet med workshoppen:

- Præsentation
- At inspirere med tilrettelæggelse af gode overgange mellem skole og oplæring.

Hvilke lokale forhold har skabt udfordringer og muligheder

- På baggrund af et højt frafald blandt elever på social- og sundhedsassistentuddannelsen fik SOSU Nord og SOSU STV i 2021 midler til at Rambøll kunne udarbejde en frafaldsanalyse.
- Heraf udsprang fire pilotprojekter som skulle medvirke til at nedbringe frafaldet af eleverne.
 1. Self-efficacy
 2. Onboarding
 3. Overgangssamtaler
 4. Karakterdannelse og faglig udvikling

Overtid blev overgangssamtaler og onboarding slået sammen til et projekt: Onboarding

Hvilke konkrete tiltag er der udviklet i forhold til onboarding af eleverne inden opstart i oplæring?

En God Start: Onboarding-programmer for SOSU-elever

Formålet med Onboarding

Reducering af praksischok og ansvarschok

Tiltagene skal give eleverne de bedste forudsætninger for en tryk og god opstart.

Minimering af frafald

En struktureret start mindsker risikoen for, at elever forlader uddannelsen tidligt i forløbet.

Styrket samarbejde og "den røde tråd"

Skaber tættere kontakt mellem skole og arbejdsgivere gennem fælles standardiseret materiale.

Programmerne er skræddersyet til henholdsvis GF2-elever...

SSH & SSA (GF2)

Centrale Aktiviteter

Simulationsseancer (mødet med borgeren)

Elevinterviews

Direkte casearbejde

SSA-meritelever

Centrale Aktiviteter

Post-it øvelse om lovgivning

Dilemma-kort

Peer-to-peer sparring med ældre elever

Somatisk oplæring

Centrale Aktiviteter

Tryksårsforebyggelse

Oplæg fra Region Nordjylland

Walk-and-talk videoer

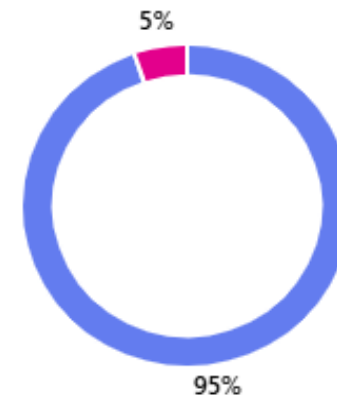
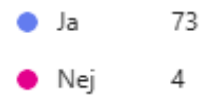
Samtaler med eleven om overgange mellem skole og oplæring

- Arbejdsgiverne har udarbejdet nyt standardiseret materiale til forudsætnings- og forløbssamtalen med udgangspunkt i mestringsforventninger (self-efficacy) og overgangen fra skole til oplæring
- Ligeledes er dette implementeret i kontaktlærersamtalerne med fokus på overgangen fra oplæring til skole
- Formålet er at samtalerne bidrager til at støtte eleverne i overgangen og tydeliggøre "den røde tråd" for eleverne igennem forløbet

Hvad viser erfaringerne med indsatsen?

7. Føler du dig bedre forberedt på at skulle i den første oplæring efter onboarding?

[Flere detaljer](#)

Hvad viser erfaringerne med indsatsen?

- Hensigt: Skal skabe tryghed i den første store overgang og at bygge bro mellem skole og oplæring
- De er optagede af, hvad der skal ske helt konkret; Nu får vi ikke længere henvendelser fra elever om mismatch mellem info fra skole og den oplevede praksis i oplæringen
- Elever og oplæring får et ansigt på hinanden, før der opstår udfordringer, så er det lettere for eleverne at række ud til koordinators/konsulenter i kommunerne
- Vi samler hele uddannelseskæden og tager fælles ansvar for eleven; tiltaget virker også indad, så oplæring og skole oplever at lykkes bedre i fællesskab
- Forventningsafstemning; elever får et mere realistisk og nuanceret billede af, hvad de kommer til at møde i oplæringen. Tilrettelagt efter det enkelte hold
- Flytter elevers fokus fra information til tilknytning; Eleverne møder mennesker og fællesskaber i den virkelighed, de skal til at være en del af
- Eleverne føler sig bedre klædt på til at møde praksis, kommunerne får ikke længere samme antal henvendelser
- Er med til at skabe ro i den forandring det er at gå fra skole til oplæring

Hvordan har LUU været involveret i tilrettelæggelsen af overgange?

- LUU blev præsenteret for Rambøll-rapport og deltog i at pege på indsatser efterfølgende
- Generel drøftelse af frafald mellem GF2 og Hovedforløb
- Herefter blev udformning og drift af indsatser drøftet på samarbejds møder
- LANGT, SEJT TRÆK

Hvad kan andre LUU-medlemmer lære af jeres erfaringer?

- Sørge for at have de rette drøftelser på rette niveau
- Tydeligt ansvarsniveau i forretningsordenen for LUU
- Brug tid i formandskabet på at forberede møder og drøftelsesmodeller mv. i LUU
- Uddelegere konkret udmøntning af initiativer til samarbejdsfora eller i projekter direkte med den enkelte kommune
- Videre udviklingstiltag i formandskabet; f.eks. tilbageløb på effekt af initiativer/onboarding

Sparring og erfaringsudveksling i mindre grupper med LUU-medlemmer

- Hvilke handlinger/erfaringer fra LUU inspirerer jer?
- Har I i jeres LUU arbejdet med at styrke overgange i uddannelserne?
- Hvordan er jeres samarbejdslandskab mellem skole og oplæring konstrueret?
- Hvordan kan FEVU understøttes jeres ambition?

20 minutter

Opsamling på drøftelsen

- Hvad er den vigtigste pointe om onboarding som eksempel på en god overgang?
- Hvad tager I med fra workshoppen?

Workshop 2

Erfaringer med anvendelse af kerneelementsmodellen

LUU SOSU Esbjerg

Kerneelementsmodellen

LUU SOSU ESBJERG

Arne Højvang, sektornæstformand FOA Vest (formand)

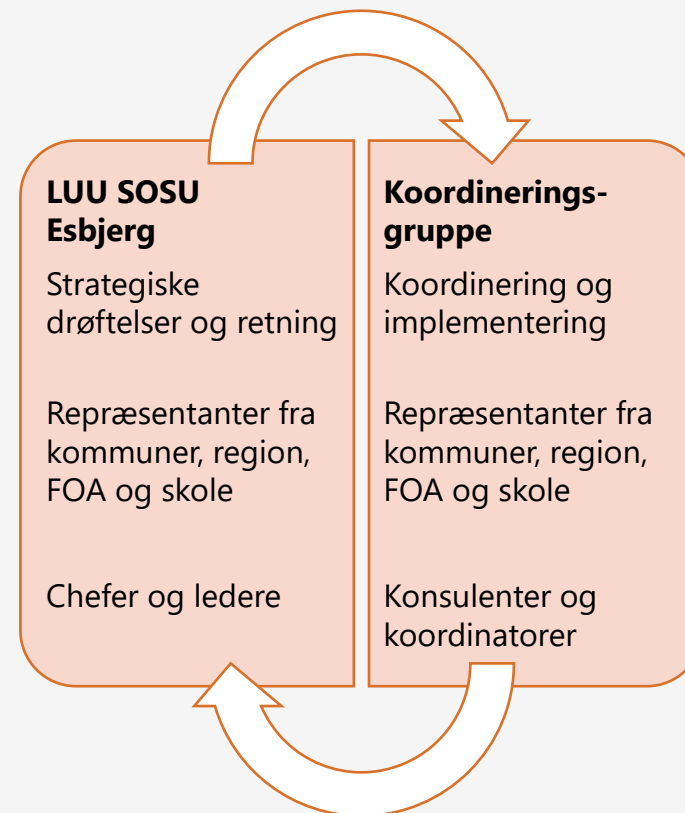
Susanne Hartvig, chef for Uddannelse & Rekruttering Esbjerg Kommune (næstformand)

Anette Ipsen, uddannelsesleder SOSU Esbjerg

Hvad kendetegner
vores LUU?

Hvordan arbejder vi strategisk gennem LUU?

- Vores organisering sikrer bred implementering af tiltag
- Vores sammensætning har betydning for muligheden for opbakning til tiltag
- Koordineringsgruppen sikrer, at indsatser og tiltag tager afsæt i praksis og implementeres i praksis
- Fire ud af fem kommuner er repræsenteret i vores LUU. Alle kommuner er repræsenteret i koordineringsgruppen.

Tre fokusområder i kerneelementsmodellen

- **Eksempel**
Udvikling og implementering af fælles Model for Professionelle Relationskompetencer
- Formelle samarbejdsaftaler revideres fast en gang årligt

[Relationskompetence - StudieTube](#)

**Spillet
Professionel
Relationskompetence hjulet**

<https://www.sosuesbjerg.dk/om-skolen/professionel-relationskompetence/>

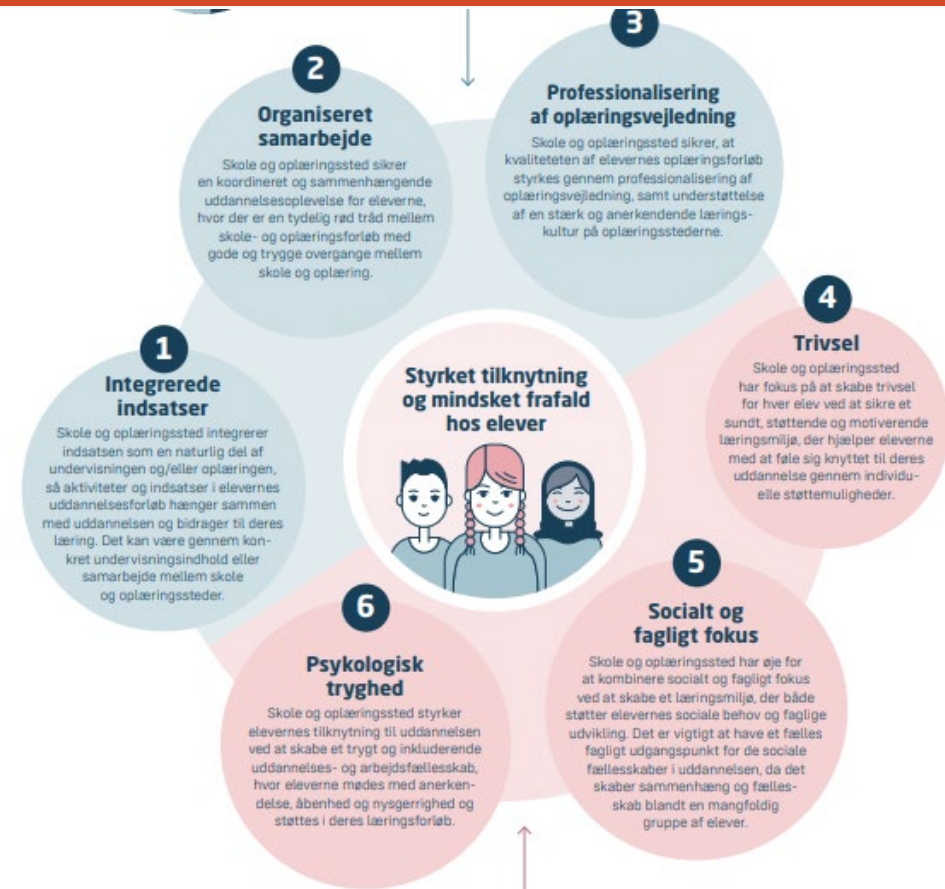
Vores erfaringer og
refleksioner indtil nu..

Fælles møde mellem LUU PA og LUU SOSU

Vi har løbende opmærksom på gennemførelse, trivsel og kvalitet i uddannelserne

- Temaerne i modellen er ikke nye.
- Vi arbejder kontinuerligt med fælles strategiske indsatser
- Modellen kan give nye drøftelser og perspektiver
- Vi får et fælles billede af, hvor vi er stærke og hvor vi kan styrke vores arbejde

Hvilke gode erfaringer kan vi give videre?

- Hav et implementeringsorgan
- Prioriter at forberede dagsordener i fællesskab og gør indstillingerne tydelige (hvad vil vi med punktet?)
- Prioriter det vigtigste og overvej, hvad der kun skal orienteres om skriftligt (tidsrøvere)
- Afstem og aftal forventninger til hinanden

Forberedende dagsordensmøde

Formand og næstformand
Skolens ledelse

Dagsorden med tydelige indstillinger

(fx at man undersøger eller
forbereder sig til et punkt forud
for mødet)

Endelig godkendelse af dagsorden

Formand og næstformand

LUU-møde

Velforberedt møde = Større
udbytte

Nye indsigter fra fællesmødet

- Vi har udviklet et stærkt strategisk samarbejde med mange fælles, tværgående indsatser
 - Samarbejdsaftale SPS
 - Samarbejdsaftale om flersprogede elever med udfordringer i dansk
 - Udvikling af Model for Professionelle relationskompetencer, der anvendes på tværs af skole og oplæring
 - Osv.
- Vi mangler måske en større indsigt i, hvad den enkelte oplæringsvirksomhed gør (af virksomme indsatser) som med fordel kan styrke uddannelserne som helhed.
 - Nyt fokus i LUU: Hvad kan vi lære af hinanden? Hvad virker af det, vi hver især allerede gør?

Næste skridt for os

- Et løbende og vedholdende fokus på de strategiske indsatser vi sætter i gang i fællesskab

Jeres erfaringer indtil nu..

med samarbejdet i LUU?
med kerneelementsmodellen?

Sparring og erfaringsudveksling i mindre grupper med LUU-medlemmer 20 minutter

Spørgsmål efter oplægget fra LUU SOSU Esbjerg

- **Hvilke erfaringer fra LUU SOSU Esbjerg inspirerer jer?**
- **Hvordan kan I se Kerneelementsmodellen bidrage til et strategisk fokus i jeres LUU?**
- **For jer der arbejder med Kerneelementsmodellen, hvordan kan I styrke arbejdet med Kerneelementsmodellen hos jer?**

Opsamling på drøftelsen.

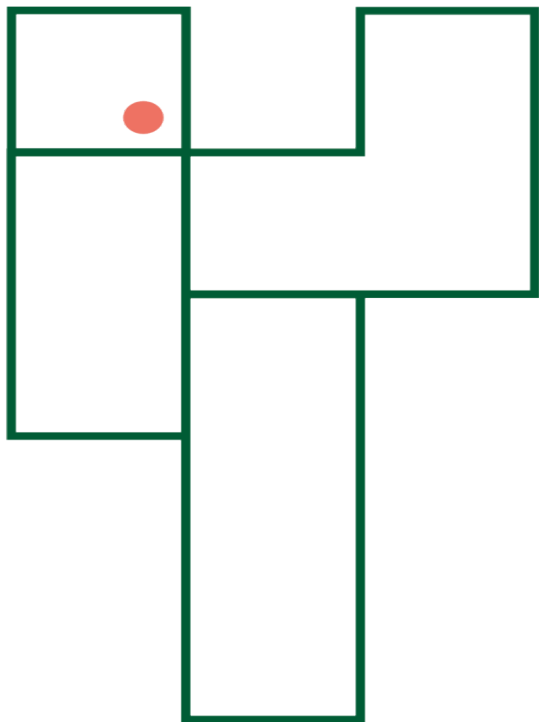
Hvad er de vigtige pointer fra oplægget?

Hvad kan Kerneelementsmodellen bidrage til?

Workshop 3

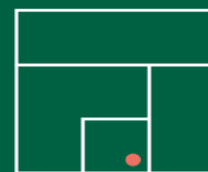
Specialpædagogisk støtte i oplæringen

SOSU Østjylland

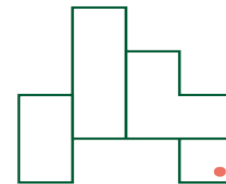
Workshop 3:

Understøttelse af
specialpædagogisk støtte (SPS)
i oplæringsperioden

SOSU
Østjylland

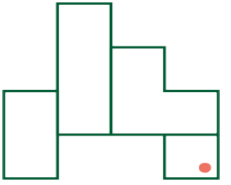
Præsentation (af os og jer)

- Hvem er vi - hvor kommer vi fra og hvad arbejder vi med?

Pernille Mortensen

Karin Saaby & Charlotte Mendes

Præsentation

Oplæg

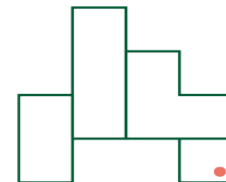
- fokus på ”styrkelse af erhvervsuddannelserne”
- Elevgruppen
- Organisering og støtte i praksis

Erfaringsudveksling

Opsamling

Forberedelse på fremtiden

Styrkelse af erhvervsuddannelserne

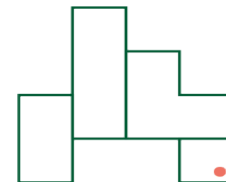

Styrket arbejde med specialpædagogisk støtte (SPS) En stadig større andel elever på erhvervsuddannelserne modtager specialpædagogisk støtte (SPS). **Det stiller krav til skolerne, som har ansvaret for at sikre, at eleverne får tilbudt den støtte, de har brug for under hele uddannelsen.** Regeringen ønsker, at skolerne med det markante takstløft styrker rammerne omkring tildeling af SPS. Samtidig ønsker regeringen at afsætte midler til kurser, der kan klæde relevante medarbejdere bedre på til opgaven. Fokus vil være på støtte til elever med psykiske og neurologiske vanskeligheder, da det er her, der er den største efterspørgsel efter mere viden.

Kilde: Børne-og Undervisningsministeriet (marts 2025)

Forberedelse på fremtiden

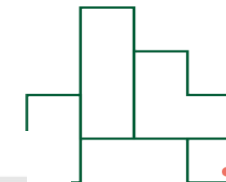
Styrkelse af erhvervsuddannelserne

For en gruppe af elever er specialpædagogisk støtte (SPS) en forudsætning for at trives både fagligt og socialt. Støtten kan sætte dem i stand til at gennemføre deres uddannelse på lige fod med andre elever. Men antallet af elever med støttebehov har over en årrække været stigende, og **mange får ikke støtten med sig, når de skal i oplæring i virksomhederne.** Regeringen ønsker, at eleverne får smidigere og hurtigere adgang til støtte, og at flere elever får støtten med sig, når de skal i oplæring i en virksomhed.

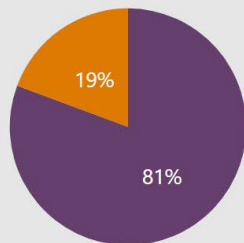
Kilde: Børne-og Undervisningsministeriet (marts 2025)

Elevgruppen (alle GF2 de seneste 2 år)

Køn

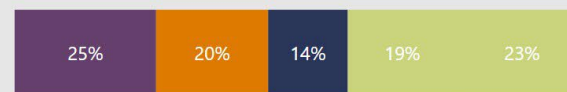
● Kvinde ● Mand

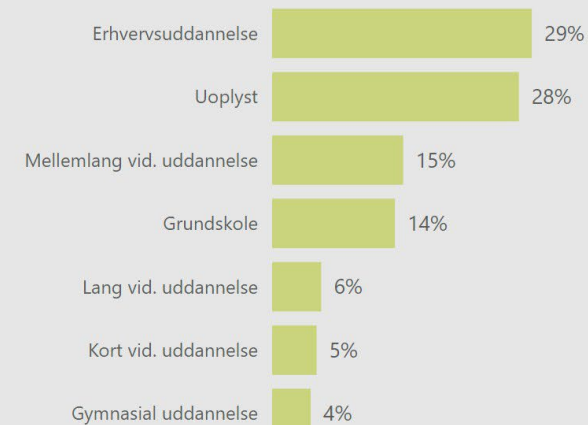
Alder

Vær opmærksom på skiftende aldersintervaller

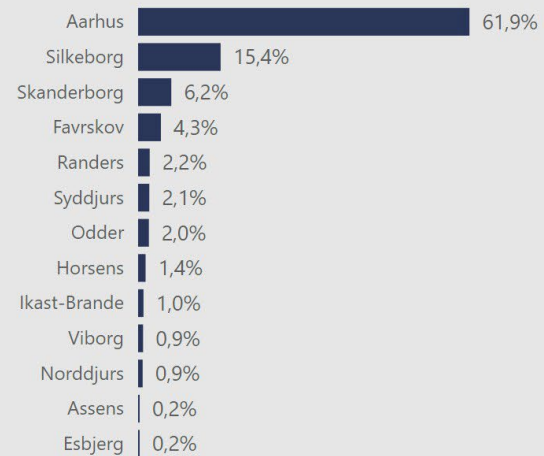
● 15-19 år ● 20-24 år ● 25-29 år ● 30-39 år ● 40+ år

Forældres højest fuldførte uddannelse

Bopælskommune

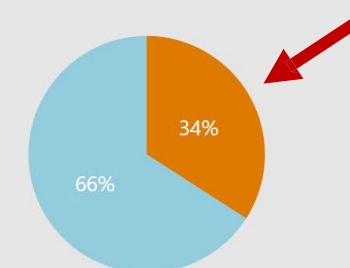
Herkomst

● Dansk ● Efterkommer ● Indvandrere

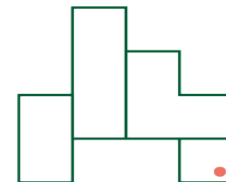

Modtager SPS

● Ja ● Nej

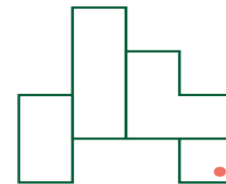

Organisering af studiestøtte på SOSU Østjylland

- Fastansatte i Studiestøtten
- Timeansatte
- Fællesmøder med erfaringsudveksling/oplæg mm.
- Sommer- og julefrokost

Hvordan finder vi elever med behov for støtte?

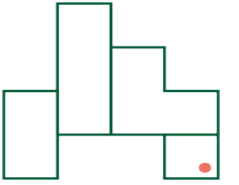
Info på hjemmeside

Læsevejleder/SPS-vejleder er en del af optagelsessamtalen (EUD-screening)

Præsentation af SPS-ordningen på alle hold med nystartede elever

Samarbejde med studievejleder, underviser, oplæringsvejleder & uddannelseskonsulenter fra oplæringen

SPS forløbet for den enkelte elev

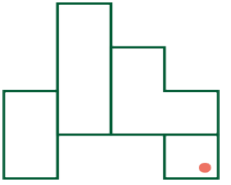
Matching: elev - støttegiver

Forventningsafstemning, kontakt, løbende justering

Overgang til oplæring

Sammenhæng mellem støtte i oplæringsperioder og i skoleperioder

Støttegiver følger eleven i skole- og oplæringsperioder

Hvorfor?

Sikre sammenhæng for eleven; støttegiver bliver den "røde tråd" i elevens uddannelsesforløb, for elever er støtten et frirum, hvor han/hun kan øve sig uden at blive vurderet/bedømt

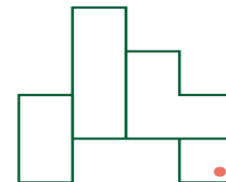
Sikre kvalitet; støttegivere bliver løbende opkvalificeret

Sikre fleksibilitet; elevens behov er udgangspunkt for støtten

Sikre rammerne for SPS; *ikke undervisning, ikke vejledning og ikke behandling*

Vurderingsfritrum, som reelt kan styrke elevens læring

Studiestøtte i oplæringen

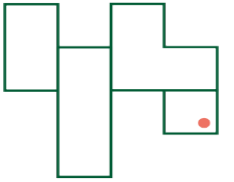
Faktorer som har betydning for samarbejde og etablering af fællesforståelse, rammer og rollefordeling for SPS-støtte i oplæring:

Inden oplæringen har støttegiver samtale med eleven om:

- at støtten kan fortsætte i oplæringsperioden
- at støttegiver tilbyder at deltage i samtale med oplæringsvejleder
- at støttegiver kan være med på DU-IT
- at støtten kan foregå på skolen eller i et lokale på oplæringsstedet

Oplæringsvejleder kan

- være undersøgende, men give plads; nogle elever foretrækker at starte i oplæringen uden at dele deres udfordringer
- invitere støttegiver med til relevante møder og/eller opfordre til at anvende DU-IT som fælles platform
- opfordre/støtte eleven i at bruge sin støttegiver

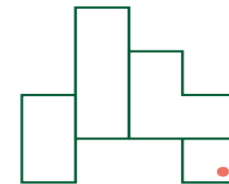

Hvad siger oplæringsvejlederne?

Hvad siger eleverne?

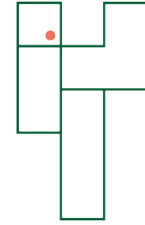
Sparring og erfaringsudveksling

Med afsæt i samtalekort:

- Rammer for SPS i oplæring
- Samarbejde om SPS i oplæring
- Vilkår for SPS i oplæring

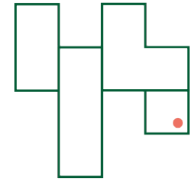
Opsamling

- Hvad er det vigtigste fra jeres gruppesnak?
- Fordele og udfordringer ved SPS i oplæringen

Barrierer for studiestøtte i oplæring

Eleven kan være bange for stigmatisering

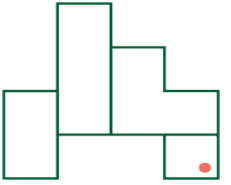
Manglende viden om muligheden for studiestøtte

Vejlederen føler usikkerhed over for studiestøttens funktion/kompetence

Transporttid for støttegiveren

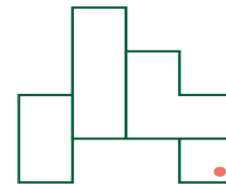
Manglende samarbejde mellem vejleder og støttegiver

Fordele ved at eleverne modtager studiestøtte i både skole og oplæring

- Større sammenhæng mellem skole og oplæring
- Kontinuitet i elevens udvikling af gode studiestrategier
- Oplæringsvejlederen står ikke alene med udfordringerne
- Tryghed for eleven at der er et vurderingsfrit rum i oplæringen
- Eleven får ”tingene” på flere forskellige måder, og dermed en større faglig viden/sikkerhed -> større selvtillid

Tak for i dag

Målet med SPS er, at du kan gennemføre din uddannelse
på lige fod med andre elever,

Workshop 4

Tilrettelæggelse af sprogstøtte

SOSU Syd

OPLÆG LUU

17.09.2026 Præsentation

Hanane Gheith

Projektleder Sosu Syds sprogindsatser

ຍິນດີຕ້ອນຮັບ

Welcome Powitanie

欢迎 sveikintinas Willkommen
saukiami *Bienvenido*

Velkommen

boas-vindas добро пожаловать

Välkommen Hoşgeldiniz

dobrodošli WITAM

pasveikinti مرحبا بكم

Bienvenue

BENVENUTO

Grundkernen i vores sprogstrategi

Hvorfor havde vi brug for en sprogstrategi?

Ny elevsammensætning

Skolen samt
oplæringsstederne

Regeringens aftaletekst
om Sosu - Uddannelserne

1.5 timer pr. uge sprogstøtte

Ambitionen bag Sprogstrategien

- Flersprogede elever vil deltage mere aktivt
- Sproget som barriere: Sproget skal ikke opleves som en barriere.
- Fokus på sproglig udvikling.
- Ressourceperspektiv: Sprog og kulturelle baggrunde ses som ressourcer.
- Flere flersprogede kan gennemføre deres uddannelse.

Støtten til eleverne giver mindre frafald

Stigningen i antal elever, der modtager støtte for at komme igennem en ungdomsuddannelse, har tidligere været i fokus.

- En undersøgelse fra 2024 fra Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) viste, at støtten til eleverne rent faktisk har en effekt og konkluderede, at "støtten bidrager til at hæve elevernes faglige niveau og mindsker frafald."

sosusyd

Hvad betyder
det for LUU
LUU kan
understøtte
ved at:

Sætte sproget på
dagsordenen

Understøtte samarbejdet
mellem skole og oplæring

Efterspørge
kompetenceudvikling

Se flersprogethed som en
ressource -
Sprogstrategikernen

Fra sprogstøtte til sprogstrategi

- ***Fra elevernes behov for sprogstøtte til at tænke sprogstøtten som en integreret del af uddannelsen***

SPROG SOM RESSOURCE – TRANSLANGUAGING I PRAKSIS

Forskellige implementeringsspor på SOSU syd

Vi tager udgangspunkt i og bringer elevernes samlede sproglige ressourcer aktivt i spil for at understøtte læring, deltagelse og faglig udvikling.

1. FÆLLES SAMARBEJDE OG VIDENDELING

Indsatser, hvor vi samarbejder og deler erfaringer med aktører uden for huset.

- Kollegaer på co-teaching-uddannelse
- Online sprogcafé
- Sprogportræt
- Sparring vedr. eleverne
- Besøg hos enkelte elever i oplæringen
- AMU-kurser for oplæringsvejledere
- Oplæg fra Helene Thiese, hvor både samarbejdspartnere og kollegaer var inviteret
- Oplæg til den årlige sprogkonference
- Sprogligt oplæg i flere af kommunerne
- Vidensdeling/inspirationsbesøg på SOSU og ud ad huset
- Ansættelse af flere flersprogede kollegaer

 ERFA-møder (erfaringsudvekslingsmøder) lagt i kalenderen

Formål:

At styrke samarbejde, fælles læring og videndeling.

2. DIGITAL UDVIKLING

Digitale indsatser, der tager udgangspunkt i elevernes behov.

- IntoWords med fagordlister
- Digitale læsestrategier
- **Multimodale sætninger til brug i oplæringen**
- Online sprogcafé – med udgangspunkt i bl.a. Moodle-sprogcafé
- Screening
- IntoWords
- Skriv sikkert.dk
- Oversættelse
- SOSU-app
- Københavns E-læring
- Clex
- Dansk for dig

 Undervisningsmateriale udviklet med udgangspunkt i elevernes behov for sprogstimulering under oplæring

Formål:

At skabe fleksible og behovsorienterede digitale muligheder, der understøtter sprogstimulering og læring.

3. SPROGINDSATSER I HUSET

Konkrete indsatser, der foregår i den daglige praksis.

- De enkelte fags stilladsering – målrettede sprogstøttende ressourcer og aktiviteter i fagene
- Sprogportræt
- Temadag
- Elevcafé
- Sprogcafé
- Online sprogcafé
- Co-teaching i klasseværelset
- AMU-kurser med oplæringsvejledere
- SOSU-dag om internationalisering
- Ansættelse af flere flersprogede kollegaer

Formål:

At skabe læringsfællesskaber, udvikle sprog i praksis og styrke elevernes deltagelse, dialog og faglig udvikling.

4. EGENUDVIKLEDE REDSKABER, MATERIALER OG FORLØB

– SPIL OG AKTIVITETER

- SOSUBAT – øvelse i ordforråd vedrørende hjælpemidler
- Blomsterbingo
- Hvad står der på menuen i dag?
- Gæt en diagnose
- Borgerens humor
- Cases
- Andre egenudviklede aktiviteter og materialer
- **Multimodale sætninger til brug i oplæringen**

– LÆRINGSFORLØB

- Forløb om ansvar for egen læring
- Forløb om småtalk i oplæringen
- **Multimodale sætninger til brug i oplæringen**

Formål:

At udvikle praksisnære redskaber, materialer og læringsforløb, der understøtter elevernes sprogstimulering, faglige udvikling og deltagelse i oplæringen.

TVÆRGÅENDE ELEMENTER

Samarbejde og videndeling på tværs af sproglige indsatser skaber synergi og kvalitet.

Digitale redskaber og platforme bruges på tværs af indsatserne og tilpasses elevernes behov.

Co-teaching forbinder kompetenceudvikling (uddannelse) sammen med konkret praksis i klasseværelset.

Egenudviklede materialer og forløb kan anvendes i de øvrige indsatser og læringsfællesskaber.

Indsatserne udvikles løbende med afsæt i elevernes behov og erfaringer.

DSA OG CO-
TEACHING
18 UNDERVISERE FIK
ET
KOMPETENCELØFT

sosusyd ♥

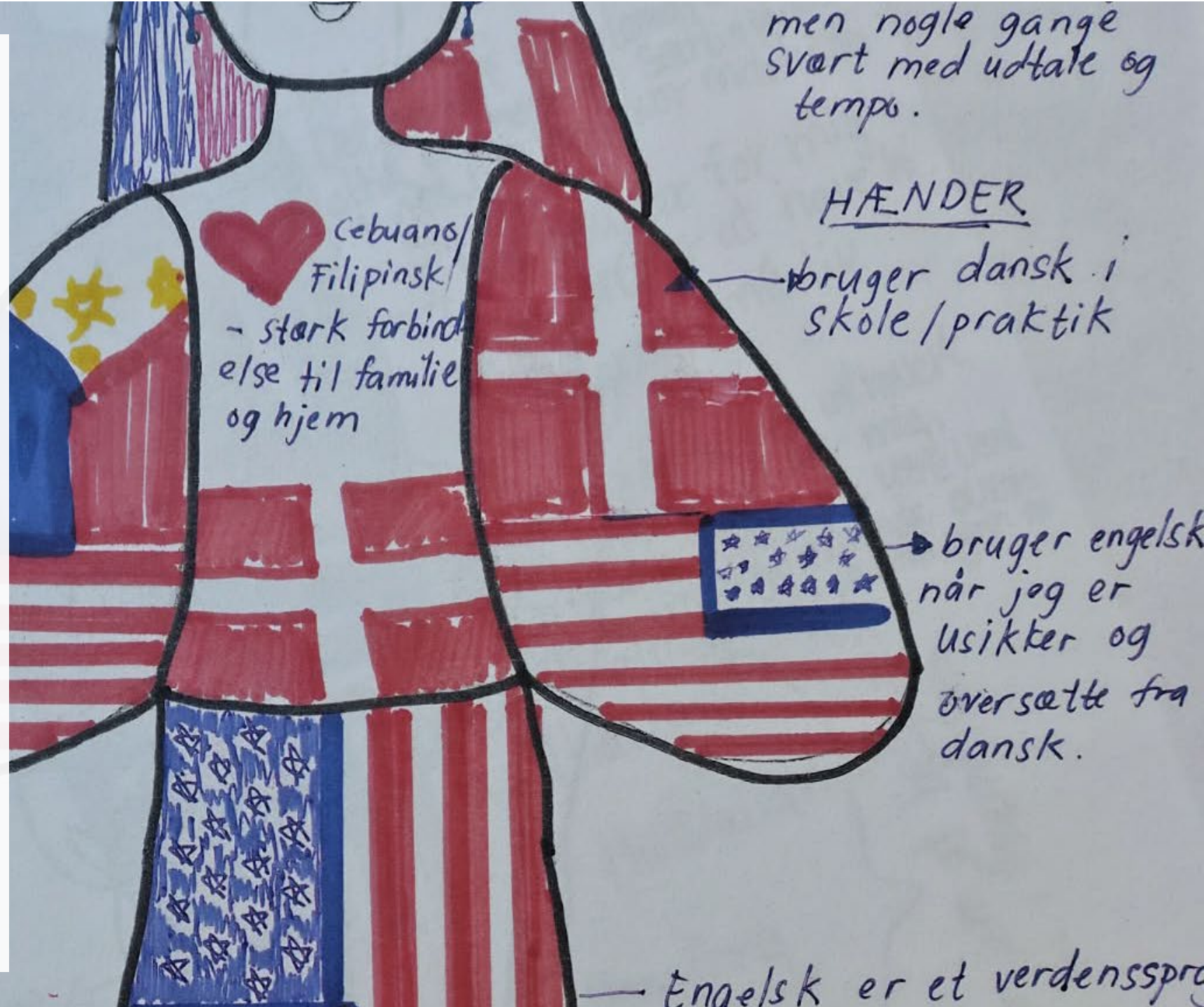

sosusyd ♥

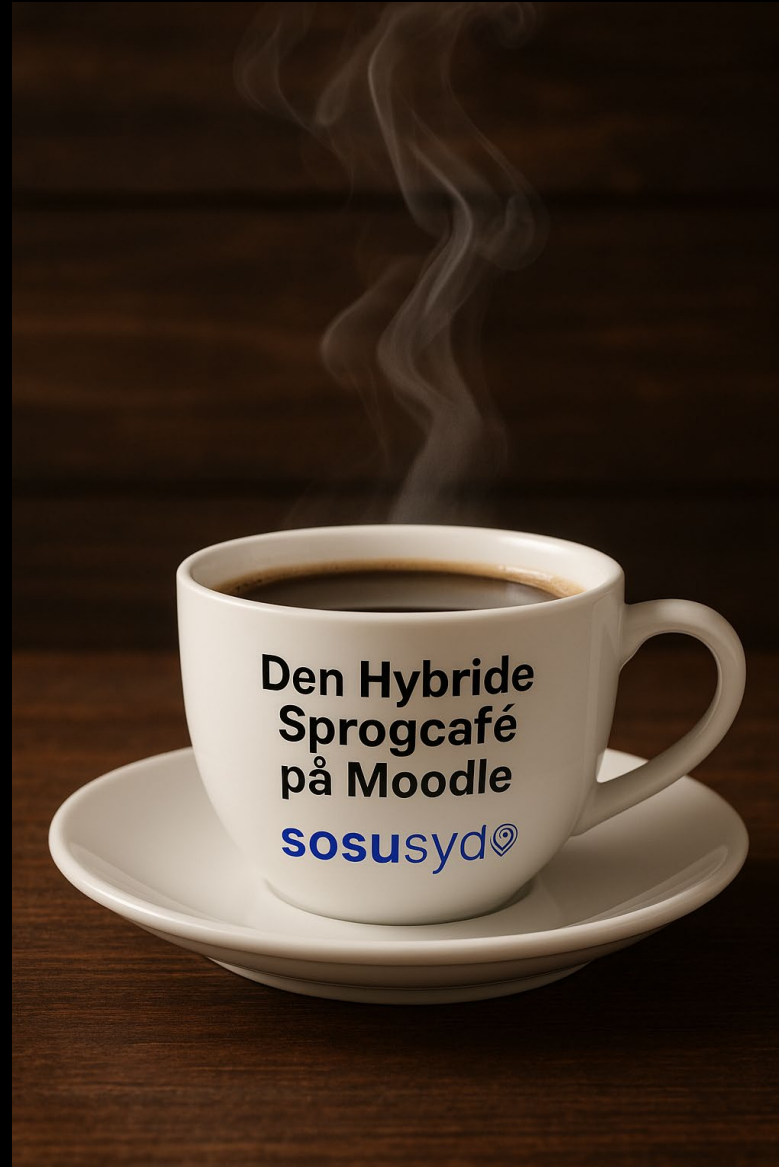
Sprogportræt

- <https://styrkedesprogkompetencer.dk/wp-content/uploads/2024/07/samtaleark.pdf>
- **HVORDAN BLIVER JEG ENDNU BEDRE TIL DANSK?**

ELEVCAFÉ

sosusyd

HYBRID SPROGCAFÉ

sosusyd

sosusyd

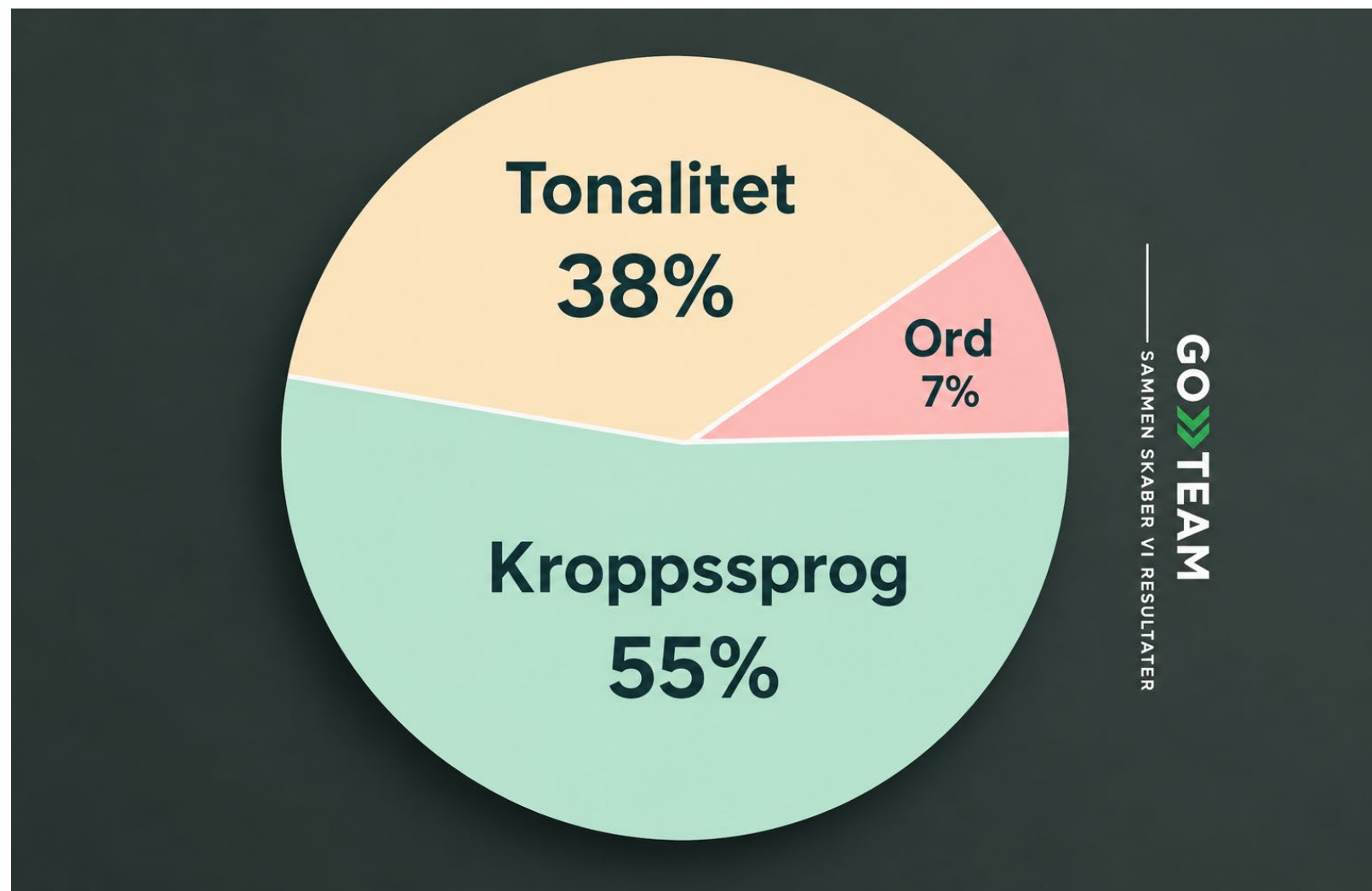
Özlem Cekic

- Fik job i Føtex efter skoletid af chefen Anne – trods uenigheder.
- Talte dårligt dansk, men Anne var vedholdende og rettede mig konstant.
- Anne banede vejen for, at jeg kom ind på Rysensteen Gymnasium.
- Senere uddannede jeg mig til sygeplejerske.
- Føtex – ikke folkeskolen – lærte mig dansk.

Forståelsen - Non-verbal kommunikation

- Opmærksom på kropssprog, ansigtsudtryk og andre non-verbale signaler
- Derfor benyt så meget kropssprog som muligt, det understøtter forståelsen

Morten Christensen

GO»TEAM
— SAMMEN SKABER VI RESULTATER

SPEJLING AF UDTALEN TIL ELEVEN

SPØRG LÆREREN/OPLÆRINGSVEJLEDEREN

Vil du spejle mig – tilbyde mig, den rigtige udtale?
Sig: Jeg vil gerne lære at udtale ordet rigtigt
Spørg om ord, du tit mangler, så eleven kan øve udtalen i praksis.

LYT TIL UDTALEN

Gentag udtalen tydeligt flere gange.

VISUALISER

Spørg læreren/oplæringsvejlederen, hvordan man udtaler ordet. Hold øje med, hvad tungen gør, f.eks. når læreren/oplæringsvejlederen udtaler **L**et i midler.

STØT DIN LÆRING

Når du møder din egen udtale med tålmodighed og giver dig selv tid til at lære nye lyde, støtter du din læring.
Når du samtidig møder din lærer med åbenhed og et smil, er du med til at skabe et trygt rum, hvor det er okay at øve sig og gentage..

sosusyd

Spejling I UDTALEN

SPØRG ELEVEN

Må jeg spejle dig – tilbyde dig, den rigtige udtale?
Forvent ikke perfektionisme blot grundigt arbejde
Anvend autentiske ord og situationer, så eleven kan bruge udtalen i praksis.

TILBYD UDTALEN

Gentag/modeller tydeligt. Ros de små fremskridt. . Giv eleven tid til at lytte og udtale

VISUALISER

Skriv det eleven siger, og det du ønsker, eleven skal sige. F.eks. Jeg siger: **lægemidler**, du siger: **lægemider**. Vis eleven forskellen i eks. google. Vis hvad tungen gør, når du udtaler **L**et i midler.

MIKKROSTILLADSER

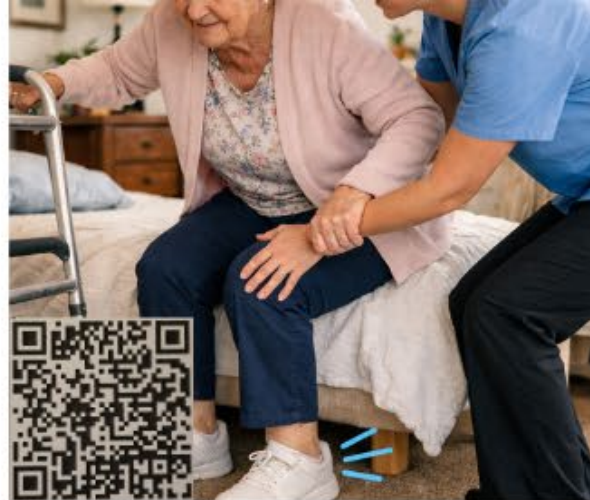
“Når du møder eleven med ros, respekt, forståelse og tålmodighed, viser du, at eleven er godt på vej. Cummins peger på, at netop dine små, målrettede hints i interaktionen ofte er den afgørende faktor for elevens faglige udvikling. .

sosusyd

LØFT GERNE ARMENE, SÅ JEG KAN HJÆLPE DIG MED TRØJEN.

PRØV AT SKUBBE FRA MED FØDDERNE

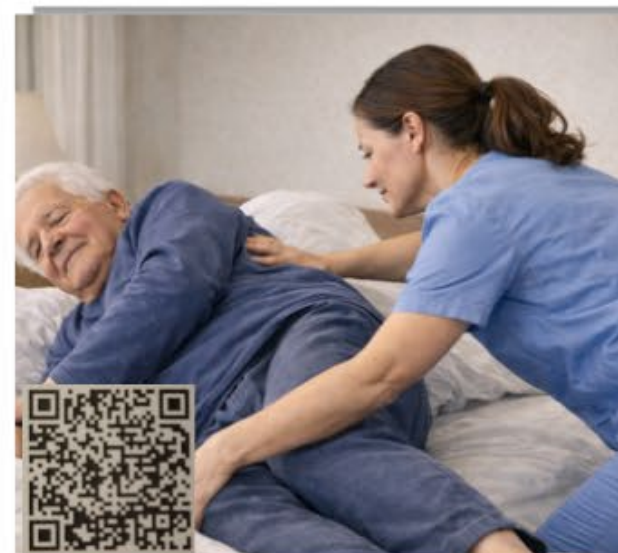
JEG STØTTER DIG, MENS DU REJSER DIG OP

KAN DU LÆNE DIG LIDT FREM MOD MIG?

HVIS DU KAN, TAG FAT I SENGEHESTEN.

JEG HJÆLPER LIGE MED AT VENDE DIG OM PÅ RYGGEN.

Bent redundans

Klinisk observation

"Patienten fremstår konfus og desorienteret – det vil sige, hun har svært ved at forstå tid, sted og situation."

Pleje og omsorg

"Kan du hjælpe borgeren med at få kompressionsstrømperne på, altså støttestrømperne."

DOKUMENTATION MED CLEX

Afprøv dokumenta

Hvad har vi lært?

- Anerkendelse skaber mod til at bruge sproget
- Fagsprog skal undervises eksplicit
- Stilladsering virker
- Samarbejdet med oplæringen er afgørende
- Sprog læres i fællesskaber

Workshop 5

Specialpædagogiske kompetence på pædagogisk assistent

Uddannelsescenter Sydøstdanmark (UCE)

Pædagogisk assistent

Fokus på specialpædagogiske kompetencer

Workshop 5 · SOSU UCE og Vordingborg Kommune

1. Uddannelsens opbygning

2026											
	26.01.26		09.03.26		27.04.26		06.07.26	27.07.26		07.09.26	28.09.26 12.10.26
EU9+	S1a (5)	2601PAs1a-1	Oplæring 1a, almen	S1b	2601PAs1b-1 (18)			VU	S S S	Opl. 1b	Oplæring 1b, almen
2027											
	15.02.27		05.04.27		12.07.27	02.08.27		13.09.27			
Oplæring 1b, alme	S2a (2)	Oplæring 2, spec.	D D SK2b v v	2601PAs2b-1 (19)		VU VU		Oplæring 2,Special		Oplæring 2,Special	
2028											
	10.01.28	31.01.28									
	S3 2601PAs3-1	O2 spec		12.03.28							

1 Oplæringsforløb i almen- og specialområdet

2 Valgfag og valgfri uddannelsesspecifikke fag målrettet specialpædagogik

3. Tilrettelæggelse af undervisningen

- 1 Simulation og cases fra det specialiserede område
- 2 Refleksionsgrupper og praksisfortællinger fra elevernes oplæring
- 3 Gæsteoplæg fra opholdssteder, botilbud og specialtilbud
- 4 Besøg i praksis som en del af skoleperioden
- 5 Dokumentarer og film som fælles afsæt for drøftelser

4. Opsøgende arbejde

1

Opsøgende på nye oplæringssteder på voksenspecialområdet.

2

Besøg på private opholdssteder og botilbud – dialog om PA uddannelsen, elevansættelse og kompetenceudvikling

3

Oplæg for ledergrupper om uddannelsen og udvikling af elevernes specialpædagogiske kompetencer

4

Oplæringssteder i specialområdet – børn og unge

5. Erfaringer

1

Oplæring på både almen- og specialområdet giver bredere indsigt i det pædagogiske område og fremtidige muligheder.

2

Utrygge elever tages der hånd om.

3

Opfordring til at der afholdes forventningsafstemning tidligt i oplæringsforløbet.

4

Oplæringsvejleder er den afgørende faktor for et vellykket forløb

5

Flere elever vælger efterfølgende job indenfor det specialiserede område

6. Samarbejde

- 1 Skole- og oplæringsforum som fast ramme for dialog.
- 2 Temadage for oplæringsvejledere.
- 3 PA - oplæringsvejlederkurser
- 4 Præsentation af oplæringssteder af repræsentanter fra kommuner (Region) – elever har indflydelse på valg. Specialområdets oplæringspladser er meget forskellige.
- 5 Oplæringsvejleder på indkald – arbejder med oplæringsmål sammen med eleverne.

7. Sparring og erfaringsudveksling

1

Hvilke erfaringer fra oplægget inspirerer jer?

2

Hvordan har I lokalt styrket specialpædagogikken?

3

Hvilke lokale forhold kan udfordre oplæring på det specialiserede område?

4

Hvordan har I lokalt arbejdet med at implementere og styrke de specialpædagogiske kompetencer for PA-elever?

8. Opsamling på drøftelsen

1

Hvad er den vigtigste pointe?

2

Hvad tager I med fra workshoppen?

3

Er der noget fremadrettet I kan/vil ændre lokalt med fokus på udvikling af specialpædagogiske kompetencer for PA-elever?

Tak for i dag – god kaffepause.

Tak for i dag

Tak for jeres bidrag,
engagement og gode
dialoger

Vi håber, at I tager ny
inspiration med hjem til
det videre arbejde i LUU

Evaluering

